

**Чернівецький національний університет імені Юрія
Федьковича**
Факультет архітектури, будівництва та декоративно-
прикладного мистецтва
Кафедра архітектури та збереження об'єктів всесвітньої
спадщини ЮНЕСКО

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**ДО ВИКОНАННЯ АТЕСТАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ
РОБОТИ**
**ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДРУГОГО
(МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ**
за освітньо-професійною програмою
«Архітектура та містобудування»
спеціальності 191 «Архітектура та містобудування»
денної форми навчання

Чернівці 2022

Методичні вказівки до виконання атестаційної магістерської роботи для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Архітектура та містобудування» спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» денної форми навчання [Електронне видання] Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2022.

Укладачі:

Фодчук І.М., д.ф.м.н. декан факультету архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва

Коротун І.В., д.арх., зав. кафедри архітектури та збереження об'єктів всесвітньої спадщини ЮНЕСКО;

Довганюк А.І., асистент кафедри архітектури та збереження об'єктів всесвітньої спадщини ЮНЕСКО

Використано: Методичні вказівки до виконання атестаційної магістерської роботи для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Архітектура та містобудування» спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» денної форми навчання [Електронне видання] / Михайлишин О. Л., Ричков П. А. – Рівне : НУВГП, 2020. – 17 с.

Відповідальна за випуск Коротун І.В., д.арх., зав. кафедри архітектури та збереження об'єктів всесвітньої спадщини ЮНЕСКО

ЗМІСТ

1. Загальні положення

1.1. Вимоги до атестаційної магістерської роботи

1.2. Вибір теми атестаційної магістерської роботи

3. Завдання до виконання атестації АМР

4. Зміст основних розділів АМР

4.1. Графічна частина.

4.2. Пояснювальна записка

5. Методика виконання основних розділів АМР

5.1. Керівництво дипломним проектуванням

5.2. Послідовність та етапи виконання основних розділів АМР

7. Підсумкова атестація

Література 1.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Вимоги до атестаційної магістерської роботи (АМР) Атестаційна магістерська робота - випускна кваліфікаційна робота здобувача вищої освіти.

За результатом захисту Державна екзаменаційна комісія присвоює кваліфікацію магістра архітектури. Виконання АМР ґрунтується на сумарному комплексі дисциплін з навчальних планів підготовки бакалаврського та магістерського рівнів. Атестаційна магістерська робота повинна продемонструвати поглиблене бачення сучасних проблем архітектури і архітектурного проектування, фундаментальність знань, що відповідають сучасному рівню розвитку архітектурознавства, високу професійну культуру.

Дипломне проектування є заключним етапом підготовки магістра до професійної діяльності, у тому числі, в галузі науки і освіти.

1.2. Вибір теми атестаційної магістерської роботи (АМР).

Зміст АМР включає пророблення однієї з актуальних для сучасної теорії архітектури або архітектурного проектування творчих тем, що об'єднують як обов'язкові частини дослідницьку і проектну складові.

Дослідницька частина роботи, крім новизни теми, повинна продемонструвати нетрадиційний підхід до її вивчення, авторське бачення способу чи методики реалізації дослідницької задачі у проектну концепцію.

Дослідження виконується за наступними етапами:

- передпроектний аналіз складного об'єкта проектування;
- узагальнення з постановкою проблеми;
- синтез- надання способів її подолання архітектурно-проектними засобами.

Критерії вибору теми магістерської роботи включають:

- актуальність;
- новизна;
- відповідність профілю спеціальності;
- відповідність напрямам наукової діяльності кафедри архітектури та збереження об'єктів всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Проблема повинна бути потенційно придатною для її подолання архітектурно-проектними засобами, з врахуванням пророблення варіантів проектного моделювання об'єкта чи розробки методики проектування в складній містобудівній ситуації.

Тема АМР обирається студентом з затвердженого переліку тем, з врахуванням напрямів наукової діяльності кафедри архітектури та збереження об'єктів всесвітньої спадщини ЮНЕСКО якщо студент пропонує тему, пов'язану зі специфікою його рідного міста або населеного пункту, вона розглядається разом з іншими при затвердженні тем на засіданні кафедри. При обранні теми АМР можуть

враховуватися також замовлення стейкхолдерів, зацікавлених організацій архітектурного профілю – проектних, проектно-виробничих, науково-дослідних, управлінських тощо.

При затвердженні теми також враховується творчий потенціал студента, досвід курсового проектування, досвід участі у воркшопах, в роботі студентських наукових гуртків тощо. А також попередні здобутки та напрацювання студента під час навчання, зокрема в його доповідях на студентських наукових конференціях, семінарах тощо. Важливою передумовою для оптимального визначення теми АМР мають слугувати також матеріали, зібрані магістрантом під час проходження практик: науково-проектної – у 1 семестрі та переддипломної – у 3 семестрі.

За поданням завідувача кафедри тема затверджується наказом декана.

Теоретично-дослідна частина роботи може формуватися за наступними напрямками:

1. Історія архітектури та містобудування, збереження культурної спадщини за темами:
 - розвиток окремих міст та населених пунктів, їх територій;
 - формування архітектурних комплексів та ансамблів, їх регіональні особливості;
 - творчі біографії видатних архітекторів України;
 - дослідження окремих об'єктів (архітектура, містобудування) культурної спадщини;
 - методика та принципи пам'ятко-охоронних робіт в архітектурі.
2. Теоретичні та методологічні основи архітектурного проектування:
 - соціально-філософська проблематика в архітектурі та містобудуванні;
 - теорія та критика архітектурного формотворення;

- функціонально-типологічні принципи архітектурного проектування;
- сучасна сакральна архітектура.
- 3. Ресурсо- та енергозберігаючі аспекти в сучасному архітектурному проектуванні:
 - ресурсно-економні матеріали;
 - методи енергозбереження;
 - теплоізоляційні матеріали.
- 4. Реставрація, регенерація, ревіталізація об'єктів архітектури та містобудування:
 - архітектурна діяльність у межах територій з особливими режимами використання;
 - семантичні властивості просторів міста;
 - громадські простори в історичних середмістях.
 - візуальні впливи і їх врахування при проектуванні.
- 5. Реконструкція об'єктів і комплексів:
 - відновлення первісних функцій;
 - конверсійні перетворення територій, комплексів, їх складових частин;

Остаточне затвердження обраної теми АМР відбувається під час проходження переддипломної практики.

Первісне формулювання актуальності теми відбувається під час складання звіту з переддипломної практики. Воно входить складовою частиною до загальної пояснюючої записки АМР.

3. ЗАВДАННЯ ДО ВИКОНАННЯ АТЕСТАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Завдання до виконання АМР складається відповідно до індивідуального плану навчання студента, затверджується завідувачем кафедри і наказом декана факультету.

Розробку завдання до виконання АМР здійснює керівник, підписують – магістрант, консультанти, керівник.

Вихідні матеріали для розробки проєкту - топографічна

підоснова, обмірні креслення, історичні графічні матеріали, проєктні матеріали по конкретному типу об'єктів, використовувані при розробці теми, представляє студент. Збір матеріалів для дипломного проєктування здійснюється у період виконання ним курсових проєктів за темою магістерської роботи, проходження проєктної і переддипломної практик.

4. ЗМІСТ ОСНОВНИХ РОЗДІЛІВ АТЕСТАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.

Атестаційна магістерська робота складається з 2 частин.

Пояснювальна записка (текстова частина) загальним обсягом до 50 сторінок друкованого тексту– брошура формату А4 (текст Word, шрифт - Times New Roman, кегль – 14, пропуск – 1,5).

Зміст текстової частини: Титульна сторінка, дивись зразок. Назва теми АРМ, адреса. Зміст. Вступ - актуальність теми, мотиваційну сутність і проблемний стан конкретної наукової задачі та доцільність її вирішення..

1. Теоретичне дослідження за розділами (наукова частина):

аналіз використаних джерел і нормативної літератури, аналогів;

дослідження проблеми.

Розділ 1. Актуальність теми і її обґрунтування. Висвітлюється місце

даної проблеми в загальному контексті певної галузі архітектурних

знань, її сутність і потенційне значення для науки та практики; зв'язок роботи з науковими програмами кафедри, університету, галузі, наукових фондів, Академії архітектури та Спілки архітекторів України, тощо.

Визначення мети і задачі теоретичної роботи. Мета – це наперед сформульований дослідником гіпотетичний результат, який має бути досягнутий в процесі виконання

АМР. Досягається мета шляхом послідовного вирішення окремих задач. В цілому окремі задачі можуть віддзеркалювати або різнобічні аспекти дослідження, або його окремі стадії – фактологічну, аналітичну, теоретичну, експериментально-проектну.

Об'єкт і предмет дослідження. Під *об'єктом* дослідження розуміють, як правило, конкретне проблемне явище в сфері архітектурної практики - будівлі, споруди, творчі течії та стилі, конструктивні рішення, різні складові елементи архітектурного

середовища, тощо. *Предмет* дослідження – це певні властивості,

характеристики, закономірності формування, функціонування, розвитку архітектурного об'єкту чи явища, дослідження і з'ясування

яких дає змогу усвідомлено впливати на вдосконалення якісних

властивостей об'єкту. Інакше кажучи, *об'єкт* – це вихідний дослідницький матеріал, предмет – сукупність його характеристик, або знань про нього, які потребують поглиблення, розвитку.

Межі дослідження (хронологічні, типологічні, функціональні, конструктивно-технологічні, географічні тощо). Попереднє визначення меж дослідження дозволяє магістранту досягти чіткої конкретизації як об'єкту, так і предмету дослідження, гармонізувати запланований обсяг робіт з ресурсом часу, відведеним на його виконання.

Наукова новизна отриманих результатів. Магістрант має обґрунтовано пояснити, в чому вона конкретно полягає в порівнянні

з існуючим дослідницьким досвідом, які нові відомості, досягнення,

методики, закономірності вперше вводяться в науковий обіг. Тобто

це є коротка характеристика нових наукових та науково-творчих

рішень, запропонованих магістрантом особисто.

Практичне значення отриманих результатів. Слід коротко охарактеризувати можливі напрямки і способи використання результатів дослідження в різних сферах творчої архітектурної практики та теорії, в навчальному процесі вищої архітектурної школи, в реалізації урядових та регіональних програм, тощо.

Рекомендації про подальше наукове та практичне застосування результатів роботи. Поряд з такими рекомендаціями бажано також сформулювати невирішені питання, що потребуватимуть подальшого дослідження в майбутньому.

Апробація результатів роботи. Вказується, на яких наукових семінарах, конференціях, симпозіумах, з'їздах, тощо оприлюднювалися результати магістерського дослідження (за наявності).

Публікації (за наявності). Зазначається в скількох і в яких публікаціях висвітлювалися основні матеріали дослідження.

Розділ 2. Формулювання основних концепцій методологічних і наукових положень. Основний виклад роботи може складатися з окремих одиниць тексту з дворівневою (розділи – підрозділи) або трирівневою (розділи – підрозділи – пункти або параграфи) структурою. Рекомендується структурувати виклад з наступних основних розділів першого рівня:

1. Стан дослідження наукової проблеми.
2. Основні методи дослідження.
3. Проведені теоретичні та концептуальні (експериментально-проектні) дослідження.
4. Аналіз і узагальнення отриманих результатів.
5. Висновки.

Кожний розділ може розподілятися на підрозділи та пункти (параграфи) відповідно до змістовної структури. В кінці кожного розділу бажано сформулювати конкретні проміжні висновки з узагальненням отриманих результатів по окремих частинах роботи.

Загальні висновки по всій роботі розкривають досягнення основної мети і ступінь вирішення сформульованих у вступі задач.

Надається опис шляхів подальшого використання сформульованих положень у даній АРМ.

II. Пояснювальна записка до проектної частини.

- аналіз ділянки проектування, фотофіксація, історична довідка, нормативна вибірка, аналіз закордонного та вітчизняного досвіду проектування та будівництва подібних об'єктів (аналоги);

- вирішення генплану (зв'язок з містом, транспортні і пішохідні шляхи, будівлі комплексу, орієнтація проектного об'єкту по сторонах світу), основні техніко-економічні показники: площа забудови, площа поверхів, загальна площа та об'єм будівлі, місткість залив, паркінгів тощо- ТЕП) за ГП тощо;

- об'ємно-просторове та архітектурно-планувальні рішення проектного об'єкту (кількість поверхів, орієнтація входів, одиниця виміру, функціональне призначення та взаємозв'язок поміж приміщеннями, оздоблення фасадів, рішення інтер'єрів (стилістика, освітлення, основні матеріали).

III. Конструктивна схема, фундаменти, стіни, перекриття, покриття;

IV. Економічна частина. Кошторисна вартість будівництва, визначається за допомогою приведеної вартості будівництва згідно затверджених Міністерством розвитку громад та територій України Положень «Про показники опосередкованої вартості спорудження житла за

регіонами України» та «опосередкованої вартості будівництва об'єктів соціального призначення, які споруджуються на території України», актуальними на час проєктування.

V. Визначення класу наслідків і відповідальності.

VI. Оцінка впливу на навколишнє середовище.

VII. Висновок.

До тексту пояснювальної записки додається зменшена версія розкладки (демонстраційного матеріалу) АМР.

VIII. Джерела. Перелік використаної літератури та джерел подається в алфавітному порядку з дотриманням нормативних вимог стосовно

бібліографічного опису. У разі необхідності можливий поділ переліку на окремі складові частини, зокрема:

- бібліографія (літературні джерела);
- архівні джерела;
- інтернет-ресурси.

Посилання на використану літературу та джерела наводяться в тексті в квадратних дужках з зазначенням номера в переліку та сторінки (аркуша, інвентарного номера, тощо). Наприклад:

[28,

с.356]. Запозичені у інших авторів цитати подаються обов'язково в

лапках «...відповідно до нормативних вимог та правил наукової етики».

Увага! 1. Наукова частина записки та частини I-II пояснювальної записки до графічної роботи підлягають перевірці на присутність ознак плагіату і повинні містити оригінальний авторський текст. Граничний вміст цитат не може перевищувати 27% тексту.

2. АМР здається в електронному вигляді на перевірку на присутність ознак плагіату не пізніше ніж за 10 днів до дати відкритого публічного захисту АМР.

Графічна робота, складається з наукової та графічної (проектної) частини; загальна площа демонстраційного матеріалу складає не менш 8 м² - 8-10 планшетаів формату А0 (1200 x 840 мм), або цільний банерний видрук 1-2 стрічки, висотою до 1.6 м.

Матеріали наукової частини графічної роботи (таблиці, графіки, результати натурного обстеження та ш.) можуть дублювати ті, що містяться у відповідних розділах пояснювальної записки.).

Графічна частина Графічна частина АМР включає: найважливіший фактографічний матеріал, аналітичні схеми і діаграми, вихідні дані, результати дослідження і концептуальний проект. Компонування графічного матеріалу і техніка виконання залежать від теми роботи, характеру вихідних даних, передбачуваних результатів, проектного рішення, ідеї графічної подачі. Наукова частина експозиції має складати не менше 50% від загального обсягу креслень.

Наприклад, графічна частина атестаційної магістерської роботи на тему: «Композиційний каркас історичного міста» містить:

1. Аналітичні схеми послідовних історичних етапів формування просторової структури міста і поетапного формування його ансамблів.
2. Графічну реконструкцію силуету і панорам міста з головних транспортних магістралей.
3. Генеральний план реконструкції ансамблю центрального ядра.
4. Поперечний профіль ансамблю Центральної площі.

Проектна частина графічної роботи складається з наступних креслень:

1. Ситуаційна схема.
2. Генплан, м 1:500, ТЕПи.
3. Плани, поверхів м 1:100

4. План покрівлі м 1:200
5. Розріз (розрізи) м 1:100
6. Фасади, м 1:100.
7. Перспектива.
8. Фрагмент інтер'єра.
9. Всі креслення (за винятком перспективи) надписуються: текст поміщається зверху над кресленням.

До складу роботи АРМ входить макет (масштаб за вибором дипломника).

На кресленнях обов'язково зазначається назва АРМ, адреса. В нижньому правому куті надається назва університету (повна, без будь-яких скорочень), ПІП дипломника, керівника і консультанта. За бажанням, студент може помістити свою фотографію.

5. МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ АРМ

5.1. Керівництво дипломним проектуванням Керівництво виконання АРМ здійснюється провідними викладачами кафедри, що мають науковий ступінь або вчене звання і досвід роботи в галузі наукових досліджень в архітектурі та містобудуванні. Керівник несе відповідальність перед університетом за якість і науковий рівень АРМ, контролює обсяг і зміст дипломного проекту, своєчасне виконання основних розділів. Керівник не повинен підміняти магістранта в рішенні принципів питань. Воля вибору методів рішення задач дослідження повинна бути визначена рамками сучасного підходу, апробованого матеріалами наявних наукових досліджень. Контроль за ходом виконання основних етапів магістерської роботи здійснює керівництво кафедри відповідно до графіка виконання АРМ. Питання зміни теми магістерської дипломної роботи, її обсягу і спрямованості, а також своєчасність виконання основних розділів зважуються

колегіально під час контрольних переглядів, що є обов'язковими як для магістранта так і для керівника. 5.2. Послідовність та етапи виконання основних розділів проекту Вихідним документом для початку виконання АМР є завдання на виконання атестаційної магістерської роботи. Детальна розробка завдання здійснюється самим магістрантом за погодженням з науковим керівником і консультантами за окремими розділами. Рекомендується продумати зміст завдання ще до затвердження теми і початку виконання АМР.

Послідовність виконання АМР фіксується в її основних етапах, визначених відповідно до наявного ресурсу часу та завдань, що потребують розв'язання. В узагальненому вигляді ці етапи передбачають:

1. Затвердження теми, підготовка завдання, його деталізація у вигляді робочої програми і календарного плану.
2. Розробка аналітичного розділу, систематизація вихідних матеріалів, формулювання робочої гіпотези і варіантне опрацювання ескіз-ідеї (аналітичної концепції).
3. Формулювання теоретичних висновків з проведеного аналізу об'єкта дослідження. Конкретизація проектних принципів і варіантне опрацювання способів їх реалізації в експериментально-проектній частині АМР.
4. Графічне оформлення ілюстративної частини на планшетах, написання основного тексту і його редагування. Виготовлення макету. Завершення АМР, попередній захист.
5. Збір рецензій, підписів консультантів, відгуку керівника, перевірка на ознаки наявності плагіату. допуск до захисту, публічний захист АМР перед ДЕК.

6. ПІДСУМКОВА АТЕСТАЦІЯ

Підсумкова атестація відбувається шляхом прилюдного захисту завершеної АМР перед Державною кзаменаційною комісією (ДЕК). Захисту роботи перед ДЕК передують її розгляд та схвалення на засіданні кафедри. Обговорення може відбуватися у формі попереднього захисту з доповіддю магістранта (магістрантів). В разі позитивного рішення кафедри АМР брошується і разом з рішенням кафедри передається в ДЕК для подальшого захисту у визначений термін.

До ДЕК до початку захисту атестаційної магістерської роботи подаються такі документи:

- довідка з деканату про виконання студентом навчального плану і оцінки, одержані ним з теоретичних дисциплін, курсових проектів і робіт;
- відгук керівника дипломного проекту;
- рецензія на дипломний проект;

- акт перевірки випускної кваліфікаційної роботи на наявність текстових збігів (ознаки плагиату).

Процедура захисту передбачає: оголошення секретарем ДЕК довідки про академічну успішність магістранта та його характеристики, стислу доповідь студента з викладом основних положень АМР (до 15 хвилин), запитання членів ДЕК та відповіді на них, оголошення відгуків наукового керівника та рецензента, заключне слово магістранта.

У доповіді коротко викладається суть проблеми, обґрунтування гіпотези і короткий зміст основних розділів аналітичної частини роботи, основні висновки. Коментарі до проектної частини дипломної роботи включають характеристику проектного рішення за тими критеріями, що визначають його ефективність і оригінальність.

Результати захисту АМР оголошуються в той же день після оформлення протоколів засідання ДЕК.

Зразки виконання графічної частини надаються на сайті факультету архітектури, будвництва та декоративно-прикладного мистецтва.

Робота здається до архіву факультету у переровому і електронному вигляді.

Робота є власністю Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича і зберігається в архівному сховищі 5 років.

Допоміжна література та джерела:

1. Інформація щодо протоколу засідання секції «Ціноутворення, економіки та організації будівництва» Науково-технічної ради Мінрегіону від 28.12.2020. Електронне джерело. URL: <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/building/pricing/tsinoutvorennya/>. [Дата звернення 03.03.2021]
2. Вартість будівельних робіт: індекси зміни БМР станом на 01 січня 2019 року. Електронне джерело. URL: <http://afo.com.ua/uk/news/2-general-assessment/1337-vartist-budivelnikh-robit-indeksy-zminy-bmr-stanom-na-01-sichnya-2019-roku> [Дата звернення 03.03.2021]